

Музика А.Б., здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна
Науковий керівник: Мазепа С.О., к.ю.н., доцент

ТЕРОРИЗМ. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ТЕРОРИСТИЧНИЙ АКТ

Людство дійшло до 21 року існування у третьому тисячолітті, цей час характеризується бурхливими політичними процесами. Громадянське суспільство та правова держава є світовими тенденціями розвитку, проте існують речі, які загрожують цивільному світу та можуть суттєво загальмувати його рух вперед.

Тероризм у перекладі з латині означає «жах» та «зло» - це суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я осіб, погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей.

Збільшення терористичної загрози є логічним наслідком міжнаціональної та воєнної напруги. На порядку денному світової спільноти є зрозуміти причини та проблеми, через які нестабільні прошарки населення вдаються до терористичних дій. На жаль, за останні роки тероризм набув значних обертів та заподіяв багато шкоди як невинним особам, так і суспільному добробуту в загальному. З розвитком людства, досягненням ним технічного прогресу у ядерній, атомній, хімічній та біологічній сферах тероризм набув особливо небезпечної форми. Зараз, абсолютно не складно власноруч з підручних матеріалів виготовити вибуховий пристрій. Наприклад, для виготовлення бомби меншої потужності, ніж тієї, що була скинута на Хіросіму, необхідно всього 9 кг плутонію, і таку бомбу може доставити одна особа.

Вірус тероризму та насильства, уражає не лише мало розвинуті чи не стабільні країни він жорстоко вдаряє по цивілізованому світі з стабільною економікою.

Тероризм не повинен бути прийнятним, ми повинні з ним боротися тими методами, які не ставлять під загрозу нашу повагу до верховенства права. Українське законодавство передбачає відповідальність за вчинення особою або групою осіб

терористичних актів. Наше законодавство є гуманним та не передбачає за вчинення такого роду проступків смертної кари.

Також, Україна є підписантом багатьох конвенцій про протидію та запобігання тероризму («Міжнародна конвенція про боротьбу з бомбовим тероризмом», «Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом», «Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму» та ін.).

Терористичний акт тобто застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, які створювали небезпеку для життя чи здоров'я людини або заподіяння значної майнової шкоди чи настання інших тяжких наслідків, якщо такі дії були вчинені з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, або з метою впливу на прийняття рішень чи вчинення або невчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юридичними особами, міжнародними організаціями, або привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного (терориста), а також погроза вчинення зазначених дій з тією самою метою. (стаття 258 Кримінального кодексу України). Об'єктом такого злочину є громадська безпека, а суб'єктом – осудна особа, яка досягла 14-річного віку.

Також, у такому злочині, обов'язковим фактором буде те, що суб'єктивна сторона буде нести в собі прямий умисел та хоча б одну спеціальну мету (порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту або міжнародного ускладнення, впливу на прийняття рішень чи вчинення або невчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юридичними особами, або привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного (терориста).

Кримінальна відповідальність, за вчинення терористичного акту міститься у трьох частинах статті 258 Кримінального кодексу України. За частиною першою, особа карається позбавленням волі на строк від 5 до 10 років з можливою конфіскацією майна. Якщо ж особа повторно або за попередньою змовою групою осіб вчинила терористичний акт, проте не заподіяла майнової шкоди та ряду інших складних наслідків то вона карається на строк від 7 до 12 років позбавлення волі. Якщо ж терористичне діяння заподіяло загибелі людини то воно карається на строк від 10 до 15 років позбавлення волі. Проте, наше законодавство передбачає можливе

звільнення особи від кримінальної відповідальності у випадку, якщо вона добровільно повідомила правоохоронний орган про погрозу терористичного акту, сприяла його припиненню або розкриттю, у разі якщо внаслідок цього і вжитих заходів було відвернено небезпеку для життя чи здоров'я людини або заподіяння значної майнової шкоди чи настання інших тяжких наслідків, якщо в її діях немає складу іншого злочину.

Також, до кримінальної відповідальності притягуються не лише виконавці терористичного акту, а й усі, хто йому сприяв. До таких осіб можна віднести тих, хто фінансував терористичний акт, «вербував» людей до вступу в різні терористичні організації, публічно закликав до вчинення терористичного акту, організував терористичну організацію, сприяв його вчиненню, фінансував тероризм. Усі перелічені категорії підлягатимуть кримінальній відповідальності за різними частинами статті 258 Кримінального кодексу України.

Важливим елементом такого специфічного злочину, як і будь якого іншого за законодавством України є презумпція невинуватості. Вона не повинна ігноруватися, адже ми живемо у розвинутому суспільстві, де існують людські права. Однією з найгучніших справ, де зігнорувалася презумпція невинуватості була справа, яка пов'язана з терактом 11 вересня. У в'язниці Гуантанамо (Америка) без жодного пред'явленого судом обвинувачення піддавався впродовж 15 років жорстоким тортурам Мохаммед Ульд Слахі, який був підозрюваним у підбурюванні людей до вступу в ряди Аль-Каїди та зв'язком з Осамом бен Ладеном, організатором масштабного теракту.

Отже, тероризм, на жаль, у зв'язку з світовою напругою став поширеним явищем та невід'ємною частиною політичних, економічних процесів, він може поставити під сумнів увесь процес подальшого розвитку людства. Чинне законодавство є безумовно спрямованим на уникнення та протидію терористичних актів. Тероризм є особливо небезпечним злочином і за нього можливе покарання аж до найвищої міри – довічного позбавлення волі. Звичайно, справедливе покарання злочинців не може повернути життя та здоров'я постраждалим у наслідок терористичних актів. На мою думку, санкція у вигляді довічного позбавлення волі не є гуманною. Оскільки, покарання повинне орієнтуватися на виправлення злочинців. Щиро сподіваюся та вірю, що у найближчому майбутньому людство досягне загально масштабної злагоди та тероризм буде згадуватись лише в історичному контексті.

Література

1. Кримінальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.
2. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / відп. ред. С.С. Яценко. 4-те вид., перероб. та доп. Київ: А.С.К., 2005. 848 с.

УДК 343.346(043.2)

Павлова С.Л., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний університет «Чернігівська політехніка»,
м. Чернігів, Україна
Науковий керівник: Нітченко А.Г., к.і.н., доцент

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСОБИ ЗА КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ У СТАНІ АЛКОГОЛЬНОГО, НАРКОТИЧНОГО ЧИ ІНШОГО СП'ЯНІННЯ АБО ПІД ВПЛИВОМ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ, ЩО ЗНИЖУЮТЬ УВАГУ ТА ШВИДКІСТЬ РЕАКЦІЇ

Останнім роками в Україні простежується загальна тенденція до збільшення кількості дорожньо-транспортних пригод (далі – ДТП) вчинених в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння. Зокрема, за інформацією МВС України «у середньому кожні три хвилини стається одне ДТП і кожні 15 хвилин травмується» або гине одна людина [1]. Лише за період з 01.01.2021 р. по 30.09.2021 р. трапилося 137286 ДТП, в яких загинуло 2225 та травмовано 22200 людей [2]. Для порівняння: у цей самий період 2020 р. трапилося 188844 ДТП. Зростання на 15,5% очевидне.

Головні причини ДТП – це перевищення швидкості, порушення правил маневрування, недотримання дистанції та керування автомобілем у стані сп'яніння.

Злочини проти безпеки дорожнього руху скоєні особою, яка керує транспортним засобом (далі – ТЗ) у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів – ст. 286¹ Кримінального Кодексу України (далі – ККУ), входять до окремої групи суспільно небезпечних самостійних діянь, що посягають на суспільні відносини у сфері безпеки дорожнього руху або експлуатації механічних ТЗ та завдають суспільству шкоду, пов'язану із загибеллю та травмуванням людей [3].

Діяння при вчиненні цього злочину пов'язані з недотриманням правил безпеки дорожнього руху. Так, згідно п. 2.9а Правил дорожнього руху водієві забороняється керувати ТЗ у стані